

ŞİİR BİLGİSİ

_____ }

_____ }

_____ }

_____ }

Halk Şiiri Nazım Şekilleri (Biçimleri)

Anonim Halk Şiiri

Mâni , Türkü

Âşık Tarzı Halk Şiiri

Hece Ölçüsüyle
Söylenenler

Koşma, Semai, Varsağı,
Destan

Âşık Tarzı Halk Şiiri

Aruz Ölçüsüyle Yazılanlar

Destan, Kalenderi, Semai,
Selis, Satranç, Vezni

Divan Şiiri Nazım Şekilleri (Biçimleri)

Beyitlerle Kurulanlar

Gazel, Kaside, Kıt'a,
Müstezat, Mesnevi

Bentlerle Kurulanlar

Şarkı, Rubai, Tuyuğ,
Murabba, Muhammes,
Terkibibent, Terciibent

Batı Etkisindeki Türk Şiiri Nazım Şekilleri (Biçimleri)

Sone, Terzarima,
Balat, Triyole, Serbest
nazım

İslamiyet Öncesi Türk Şiiri Nazım Türleri

Sagu
Koşuk

Halk Şiiri Nazım Türleri

Anonim Halk Şiiri
Ninni, Ağıt

**Dinî-Tasavvufi Halk
Şiiri**
İlahi, Şathiye, Devriye,
Nutuk

Âşık Tarzı Halk Şiiri
Güzelleme, Koçaklama ,
Ağıt, Taşlama

Divan Şiiri Nazım Türleri

Tevhit
Münacaat
Naat
Methiye
Hicviye

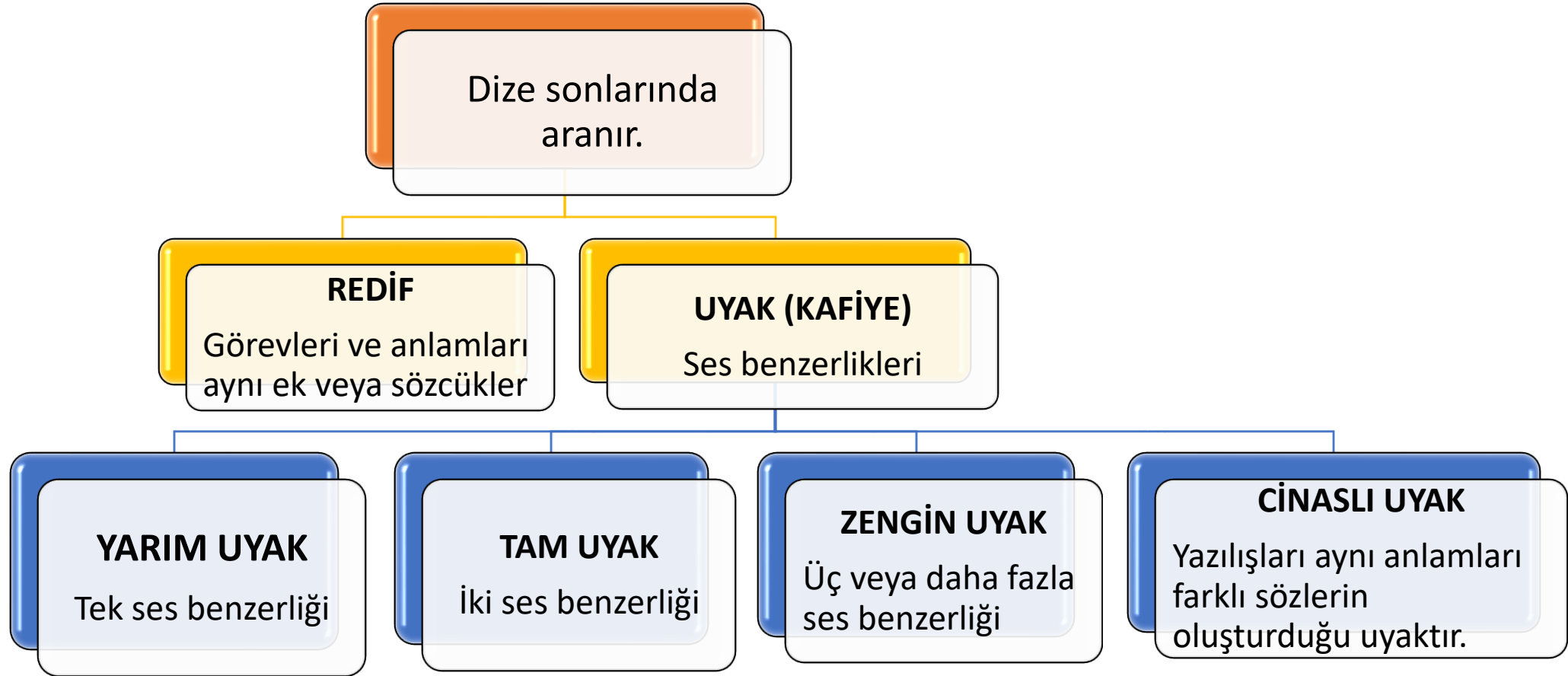
AHENK UNSURLARI

VEZİN (ÖLÇÜ)

Hece Ölçüsü: Dizelerdeki hece sayısı eşitliğine dayanan ölçüdür. Türk edebiyatının geleneksel ölçüsüdür.

Aruz Ölçüsü: Dizelerdeki hecelerin kısa (açık), uzun (kapalı) olma özelliğine dayanan kalıplardan oluşur.

REDİF VE UYAK (KAFİYE)

KAFİYE (UYAK) ÖRGÜSÜ (DÜZENİ)

Merhabâ hoş geldin ey rûh-i revânım merhabâ
Ey şeker-leb yâr-ı şirîn lâ-mekânım merhabâ

Asonans:

Şakaklarım a kar mı yağdı ne var

Aliterasyon:

Sokaktayım kimsesiz bir sokak ortasında

Sözcük ya da Sözcük Öbeği Tekrarı:

Aşkı şehirler yaratır, şehirler yaşatır

Ben gönlümce yaşadım, gönlümce sevdim

Nakarat:

Canım kurban olsun senin yoluna

Adı güzel, kendi güzel Muhammed

Söylenirsin cümle âlem dilinde

Adı güzel, kendi güzel Muhammed

Ses Akışı: Şiirdeki duyguyu vurgu ve tonlamayla hissettirme, yansıtmadır.

2019 / AYT

İş gelmez elinden gitmez bir kâre
Aslında neslinde giymemiş hâre
Sandığı gömleksiz duran mekkâre
Bedestene gelir kaftan beğenmez

Bu dörtlük, içerik açısından aşağıdaki şiir türlerinden hangisine örnek verilebilir?

- A) Epik B) Satirik C) Lirik D) Didaktik E) Pastoral

Aşağıdaki dizelerin hangisinde farklı bir uyak türü kullanılmıştır?

A) Neden sonra sarsıldı altımda demir yaylar

Gözlerimin önünden geçti kervansaraylar

B) Fani bir iz bırakmış burda yatmışsa kimler

Aygın baygın maniler, açık saçık resimler

C) Ne civarda bir köy var, ne bir evin hayali

Sonunda ademdir diyor insana yolun hali

D) Bir sarsıntı... Uyandım uzun süren uykudan

Geçiyordu araba yola benzer bir sudan

E) Önde uzun bir kışın soldurduğu etekler

Sonra dönen, dönerken inleyen tekerlekler.

I.

Siz “Lim derdiniz” bana, “bir gülümsememe ne verirsin?”

“Canımı” derdim.

“Hayır” diye itiraz ederdiniz, “o zaten benim!”

II.

Âşık oldur kim kılur cânını fedâ cânânına

Meyl-i cânân itmesün her kim ki kıymaz cânına

Aşağıdakilerin hangisi farklı edebî dönemlerden alınmış bu şiir parçalarının ortak özelliğidir?

A) Tema

B) Dil ve üslup

C) Kafiye düzeni

D) Nazım birimi

E) Ölçü

Edeb gerektir kula
Ta işi temiz ola
Edebsiz girme yola
Var, edeb öğren edeb

Kaygusuz Abdal uyan
Aşkı bil aşka boyan
Şöyle demiştir diyen
Var, edeb öğren edeb

Bu dörtlüklerle ilgili,

- I. Düz kafiye kullanılmıştır.
- II. Didaktik şiire örnektir.
- III. Herhangi bir ölçü kullanılmamıştır.
- IV. Mahlas kullanılmıştır.
- V. Yarım kafiye den yararlanılmıştır.

çıkarımlardan hangisine varılamaz?

- A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve III D) I ve IV E) III ve V

Makber mi nedir řu gördüğüm yer

Ya böyle reva mı ey cay-ı dilber

Bu dizelerdeki kafiye­nin benzeri aşağıdakilerden hangisinde yoktur?

A) Etme dedim tutma dedim

Dostluğu unutma dedim

B) Bir elinde kamerası

Sanırsın film ağası

C) Sönmüş saçlarında son damla ışık,

Ve yüzleri duman kadar dağınık

D) Gittim son diyâra ki serhaddidir yerin,

Hâlâ dilimdedir tuzu engin denizlerin!

E) Mazi köyünde hatıralar gölgesinde kal

Dolaştığın tabiatı günlerce seyre dal

Bu dünyaya sanki vefa gelmemiş
Gelmişse de bir kimsede kalmamış
Kim var ki dostundan cefa görmemiş
Cihanda bir söze duran mı kaldı

Bu dörtlükle ilgili aşağıdakilerin hangisi söylenemez?

- A) 11'li hece ölçüsüyle yazıldığı
- B) Satirik şiire örnek olduğu
- C) Düz kafiye düzeninde olduğu
- D) Teşbih sanatından yararlanıldığı
- E) Redife yer verildiği